

Notatka z warsztatów na temat ochrony nieletnich zatrzymanych w jednostkach organizacyjnych Policji

W dniu 6 grudnia 2013 r. w Skopje, Macedonia, odbyły się warsztaty dotyczące ochrony nieletnich zatrzymanych w jednostkach organizacyjnych Policji. Były organizowane przez TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange), agencję Unii Europejskiej wspierającą kraje partnerskie w zakresie stosowania i egzekwowania prawodawstwa UE.

Podczas swojego wystąpienia Mario Felice (były członek CPT – Europejskiego Komitetu ds. Prewencji Tortur) przedstawił Międzynarodowe standardy i praktyki Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom (CPT) dotyczące osób pozbawionych wolności. Oprócz wymagań minimalnych dotyczących gwarancji przeciwko złemu traktowaniu, warunków bytowych, prawa zatrzymanego do powiadomienia wskazanej osoby o fakcie zatrzymania, konieczności oddzielnego osadzania nieletnich od dorosłych, w części dotyczącej kontroli osobistych Pan Felice wskazał, że czynność ta powinna być przeprowadzana tylko w uzasadnionych sytuacjach. Wskazał także na sposób w jaki ma być przeprowadzana – osoba kontrolowana co do zasady nie powinna być zobowiązana do zdjęcia całej odzieży na raz, np. powinna najpierw zdjąć odzież powyżej pasa, ubrać się i dopiero wtedy zdjąć odzież poniżej pasa. Przyjęte rozwiązanie ma ograniczyć do minimum uczucie wstydu u osoby kontrolowanej.

Przedstawiciel Inspektoratu Jej Królewskiej Mości ds. Policji (1 z 18 Krajowych Mechanizmów Prewencji funkcjonujących w Wielkiej Brytanii) Mark Ewan przybliżył słuchaczom strukturę i zasady funkcjonowania reprezentowanej organizacji oraz dobre praktyki zaobserwowane w wizytowanych placówkach. Bardzo dobrą praktyką przyjętą w jednostkach organizacyjnych Policji jest dostosowanie sposobu komunikowania zatrzymanemu jego praw i obowiązków do jego możliwości intelektualnych (od pełnego tekstu, wersji audio do wersji rysunkowej). Takie zróżnicowanie formy przekazania praw i obowiązków

gwarantuje właściwe ich zrozumienie przez osoby pozbawione wolności. Wskazał również na podjęte przez brytyjskie KMP próby zmiany sposobu realizowania przez zatrzymanych swoich praw. Zmiana ma polegać na oferowaniu osobom pozbawionym wolności realizacji konkretnego uprawnienia przez funkcjonariusza Policji w odróżnieniu od obowiązującej aktualnie zasady, że to osadzony ma wiedzieć co mu przysługuje i zwracać się do funkcjonariuszy o realizację prawa.

Liljana Jakovcevska, zapoznała uczestników warsztatów z zadaniami i strukturą organizacyjną Rady ds. Przystępności Nieletnich. Jest to powoływany przez parlament macedoński organ, którego zadaniem jest analizowanie danych dotyczących przestępczości nieletnich i na tej podstawie opracowywać strategii działań mających na celu ograniczenie zjawiska łamania prawa przez nieletnich.

Sytuację w zakresie nieletnich przebywających w jednostkach organizacyjnych Policji w Macedonii przedstawiła Merita Aliu Alili, pracownik macedońskiego Krajowego Mechanizmu Prewencji. Jako dobre praktyki stosowane w tym kraju należy wskazać: nieletni może przebywać w jednostce Policji maksymalnie 12 godzin, w celu ograniczenia stresu związanego z pozbawieniem wolności zatrzymania nieletniego dokonują Policjanci w cywilnej odzieży (co do zasady) i nieletni przewożony jest nieoznakowanymi pojazdami policyjnymi. Jako bardzo istotną gwarancję praw młodocianego należy wskazać również obowiązkową obecność adwokata podczas realizowanych czynności procesowych.

Podczas swojej prezentacji przedstawiciel Zespołu Krajowy Mechanizm Prewencji, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, zapoznał słuchaczy z wynikami przeprowadzonych w latach 2008 – 2013 wizytacji Policyjnych Izb Dziecka oraz zmianami przepisów odnoszących się do dzieci pozbawionych wolności wprowadzonych na skutek wystąpień generalnych Rzecznika Praw Obywatelskich.

Opracował: Wojciech Sadownik

Liljana Jakovcevska